

Achariana

4.0.0: *Agonimia*

Westberg, M. 2024. Nyckel till Nordens fjällavar, *Agonimia. Achariana* 4.0.0: 1–2. ISSN 2004-9625.

Martin Westberg, Evolutionsmuseet, Uppsala universitet, Norbyvägen 16, 752 36, Uppsala; martin.westberg@em.uu.se

Achariana publiceras av Evolutionsmuseet, Uppsala universitet. Licensierad under [CC BY-4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

This paper contains an identification key in Swedish to the species of Agonimia currently known from Sweden, Norway, Denmark, Finland, and Iceland.

Versionshistoria – 1.0.0: Första versionen. Publicerad 20 juni 2024.

Framsida: *Protoparmeliopsis achariana* (foto: Leif Stridvall, återgiven med benäget tillstånd från Anita Stridvall).

Nyckel till Nordens fjällav, *Agonimia*

Martin Westberg

Fjällavarna, *Agonimia*, kännetecknas av svarta perithecier som är runda till päron- eller tunnformade och som är släta eller fårade/uppspruckna upptill. Vissa arter har en tydlig ljus peritheciemynning. Bålen kan vara grymig, småfjällig eller bestå av mer eller mindre aggregerade goniocyster. Sporererna är murformiga, färglösa eller svagt bruna som äldre. Arterna

hittas främst på trädbaser eller bland mossor på kalkhaltig mark. Foucards skorplavsflora (Foucard 2001) tar endast upp två arter under släktet *Agonimia*, *A. allobata* och *A. tristicula*. En tredje art, *A. gelatinosa*, behandlades som en *Polyblastia*. Numera känner vi till sju arter i Norden (Westberg m.fl. 2024). Fyra av dessa är avbildade nedan (Fig. 1–4).

Nyckel

1. Två sporer i varje sporsäck	2	5. Bål slät till smågrymig (Fig. 2)	
1. Åtta sporer i varje sporsäck.....	3	<i>A. allobata</i> (slät fjällav)	
2. Bål fjällig, perithecier upptill fårade eller uppspruckna, 0.2–0.6 mm breda (Fig. 1), sporer 60–120(–150) × 20–50 µm	<i>A. tristicula</i> (miniatyrfjällav)	5. Bål av goniocyster som bildar upp till 0.15 mm långa, koralloida till fingerlika aggregat (Fig. 4).....	
2. Bål skorplik, perithecier släta, 0.12–0.23 mm breda, sporer 35–70 × 13–25 µm	<i>A. vouauxii</i>	<i>A. flabelliformis</i>	
3. Perithecier upptill fårade eller uppspruckna	<i>A. repleta</i> (strandfjällav)	6. Bål grågrön, ofta med runda, svarta, sterila kulor, 0.7–0.24 mm diam., sporer med (22–)40–55 synliga celler i mikroskopet.....	
3. Perithecier släta	4	6. Bål brun, utan svarta kulor (Fig. 3), sporer med 15–32 synliga celler i mikroskopet.....	
4. Perithecier < 0.25 mm breda, mest på bark	5	<i>A. gelatinosa</i> (mossfjällav)	
4. Perithecier > 0.25 mm breda, på jord och växtrester på kalkhaltig mark	6		

Illustrationer

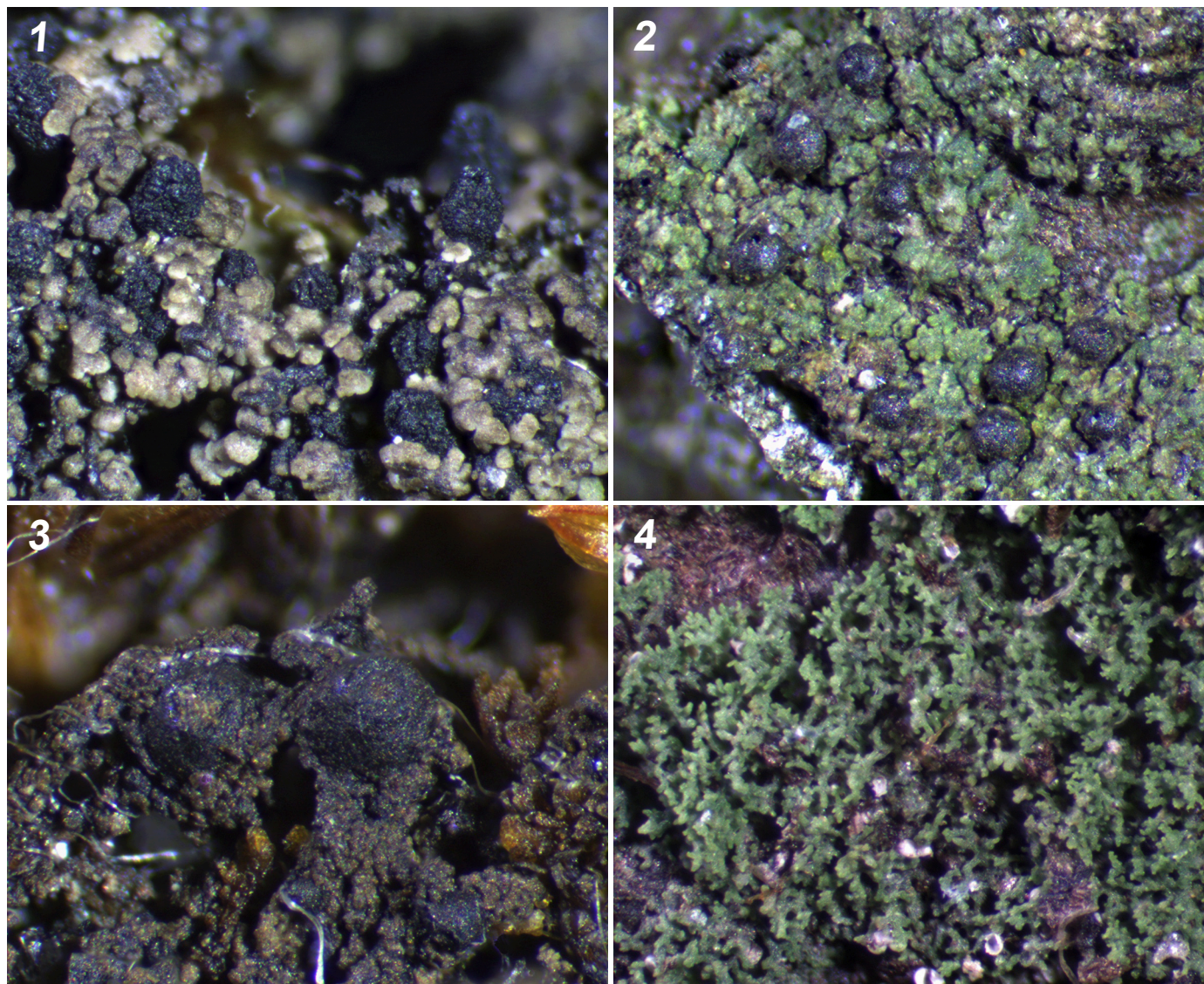

Fig. 1. *Agonimia tristicula*. Fjällig bål med perithecier som får uppspruckna eller fårade toppar. **Fig. 2.** *A. allobata*. Grynig till vårtig bål och släta perithecier. **Fig. 3.** *A. gelatinosa*. Brun, smågrynig bål med släta perithecier. **Fig. 4.** *A. flabelliformis*. Koralloid bål av aggregerade goniocyster.

Referenser

Foucard, T. 2001. *Svenska skorplavar och svampar som växer på dem*. Interpublishing, Stockholm.

Westberg, M., Myrdal, M., & Ekman, S. 2024. *Santesson's checklist of Fennoscandian lichen-forming and lichenicolous fungi*. Uppsala universitet, Evolutionsmuseet. URL: <https://databas.evolutionsmuseet.uu.se/santesson/home.php>. Accessed on 19 June 2024.